

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D., a.s.**, so sídlom v B., proti žalovaným 1/ **L. Z.** a 2/ **C. Z.**, bývajúcim v B., **o zaplatenie 92,94 € s príslušenstvom**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 9 C 217/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 26. novembra 2009 č.k. 9 C 217/2008-47 a rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 16. júna 2010 sp.zn. 4 Co 190/2010, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 16. júna 2010 sp.zn. 4 Co 190/2010 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 26. novembra 2009 č.k. 9 C 217/2008-47 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Bratislave I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I (súd prvého stupňa) rozsudkom z 26. novembra 2009 č.k. 9 C 217/2008-47 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 92,94 € spolu s 8,5 %-ným úrokom z omeškania z dlžnej sumy ročne od 30. júla 2008 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 17,43 €, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne povinnosť druhého z nich plniť v rozsahu poskytnutého plnenia. Pri rozhodovaní o veci samej vychádzal z toho, že žalovaná 1/ bola vodičkou a žalovaný 2/ prevádzkovateľom osobného motorového vozidla, ktoré bolo dňa 23. apríla 2008 žalobcom odtiahnuté, pretože bolo ponechané na mieste, kde je zastavenie a státie zakázané. V súvislosti s odstránením vozidla vznikli žalobcovi náklady, ktoré sú žalovaní povinní nahradiť. Nepovažoval za opodstatnenú obranu žalovaných, že žalobca nie je v danej veci aktívne legitimovaný, keďže nebol založený alebo zriadený za účelom správy pozemných komunikácií vo vlastníctve Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. K tomu uviedol, že správca komunikácie, z ktorej vozidlo bolo odstránené, dňa 1. júna 2005 poveril žalobcu „výkonom služby odťahovania motorových vozidiel“. Toto poverenie

neodporuje platnej právnej úprave. Do predmetu činnosti žalobcu, ktorého jediným akcionárom je Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, patrí po zmene jeho stanov aj vykonávanie odťahovacej služby. Pri stanovení rozsahu náhrady za odstránenie vozidla vychádzal súd prvého stupňa zo znaleckého posudku vypracovaného I., podaného „vo veci stanovenia kalkulácie odťahovej služby pre účely súdneho konania za obdobie roka 2008“.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) rozsudkom zo 16. júna 2010 sp.zn. 4 Co 190/2010 potvrdil odvolaním žalovaných napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa uvedenými v odôvodnení jeho rozhodnutia. Ani odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú námietku žalovaných, že žalobca nebol oprávnený odstrániť vozidlo. Uviedol, že oprávnenie žalobcu odtiahnuť vozidlo ponechané na mieste, kde je zastavenie a státie zakázané, vyplýva z predmetu jeho činnosti, ale aj z uznesenia Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. X. zo dňa X., z poverenia udeleného mu primátorom 15. decembra 2005 a z rozhodnutia primátora z X. č. X. Za neodôvodnenú považoval aj odvolaciu námietku nedostatku predpokladov vzniku spoločnej a nerozdielnej povinnosti žalovaných a rozsahu žalobou požadovaného plnenia majúc za to, že výška náhrady nákladov odstránenia vozidla bola preukázaná znaleckým posudkom.

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 26. novembra 2009 č.k. 9 C 217/2008-47 „v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 16. júna 2010 č.k. 4 Co 190/2010-65“ podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolateľ“) mimoriadne dovolanie. Uviedol, že tak robí na podnet žalovanej 1/, pretože napadnutými rozhodnutiami bol porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov tejto účastníčky konania nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie odôvodnil dôvodmi podľa § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O.s.p. Podľa dovolateľa nesprávne právne posúdenie veci spočíva najmä v tom, že sudy nesprávne posúdili otázku vecnej legitímácie žalobcu ako aj „hmotnoprávne podmienky pre priznanie úspechu“ žalobcu. K tomu uviedol: „Sudy považovali za preukázané, že navrhovateľ je právnickou osobou zriadenou Hlavným mestom Slovenskej republiky Bratislavou ako správcom komunikácie, a ako takého, navrhovateľa považovali za subjekt oprávnený na odstránenie vozidla. Tieto skutočnosti sú však iba tvrdené navrhovateľom v návrhu, ale listinné dôkazy

tomu nenasvedčujú. Z návrhu a z predložených listinných dôkazov vyplýva, že navrhovateľ bol Hlavným mestom Slovenskej republiky Bratislavou poverený na odstraňovanie vozidiel. Je však vecou právneho posúdenia, či toto poverenie je platné a teda, či navrhovateľ na základe poverenia mohol získať, resp. získal oprávnenie na výkon verejnej moci – na odstraňovanie vozidiel v prípadoch predpokladaných zákonom. Otázku, či správca cesty môže preniesť oprávnenie odstrániť vozidlo z komunikácie na iný subjekt, je potrebné v prvom rade posúdiť z pohľadu, či na jej riešenie dopadá aplikácia § 3d ods. 5 písm. d/ cestného zákona. Uvedené ustanovenie určuje, kto je správca cesty. Týmto subjektom môže byť obec alebo ňou zriadená alebo založená právnická osoba. Obsahom uvedeného ustanovenia nie je úprava rozdelenia jednotlivých oprávnení správcu cesty medzi viaceré subjekty navzájom. Inými slovami, uvedené ustanovenie sa vôbec netýka riešenia postupu, kedy obec ako správca cesty hodlá určité oprávnenie správcu cesty (avšak nie všetky oprávnenia) preniesť na iný subjekt a sama pritom zostať správcou cesty (takýto postup nie je dovolený ani inými právnymi predpismi). Tým, že súdy toto ustanovenie aplikovali na skutkový stav, vec nesprávne právne posúdili. Aplikácia uvedeného ustanovenia dopadá iba na tie prípady, kedy pre vymedzené komunikácie a/ obec nevykoná prípustný prenos (všetkých) právomocí na iný subjekt, a teda obec je správcou cesty, alebo b/ obec rozhodne, že správu cesty vykonávať nebude a že výkon (všetkých) práv a povinností správcu cesty prenesie na ňou zriadenú alebo založenú právnickú osobu. Gramatickým výkladom dospejeme k záveru, že prenos právomocí správcu cesty nie je možný na obchodnú spoločnosť už existujúcu, ale výlučne na obchodnú spoločnosť založenú osobitne iba na tento účel. V opačnom prípade by požiadavka zákonodarcu vyjadrená slovami „osobu ňou založenú“ nemala opodstatnenie. Z povahy veci ďalej vyplýva, že účel založenia právnickej osoby musí byť výlučný, nemôže ísť o právnickú osobu, ktorá je založená súčasne aj za iným účelom, napríklad za účelom podnikania. Z výpisu z obchodného registra navrhovateľa (č.l. 23-25) a zakladateľskej listiny z 23. decembra 1993 (č.l. 26-27) je zrejmé, že obchodná spoločnosť D., a.s., bola pôvodne založená na iný účel, než za účelom správy pozemných komunikácií. Navrhovateľ preto nie je spôsobilým subjektom na to, aby vykonával správu cesty (aby na neho boli prenesené všetky práva a povinnosti správcu cesty), nakoľko na takýto účel nebol založený a účelom jeho založenia bolo predovšetkým prevádzkovanie mestskej hromadnej dopravy. Hlavný a podstatný argument pre vylúčenie aplikácie citovaného ustanovenia na daný skutkový stav je však v tom, že toto ustanovenie nedovoľuje, aby výkon práv a povinností správcu cesty bol zverený súčasne viacerým osobám alebo rozdelený medzi viaceré osoby, teda aby správcou cesty boli viaceré osoby súčasne. Ustanovenia zákona o zverení týchto práv a povinností

verejnej povahy určeným subjektom sú kogentnej povahy. Z toho vyplýva záver, že ak je správcom komunikácie Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava (a contrario správcom cesty nie je navrhovateľ), potom výlučne Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, a nie navrhovateľ, bolo oprávnené aj odstrániť predmetné vozidlo z komunikácie. Odhliadnuc od subjektov uvedených v § 3d ods. 5 písm. d/ cestného zákona, v danej veci je potrebné vychádzať všeobecne aj z toho, či právny poriadok Slovenskej republiky vôbec dovoľuje, aby správca cesty preniesol predmetné oprávnenie verejnoprávneho charakteru na akýkoľvek iný subjekt. Som toho názoru, že takáto právna norma neexistuje. Ak teda Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava poverilo navrhovateľa na odstraňovanie motorových vozidiel, toto poverenie je nutné považovať za neplatné a navrhovateľ na základe neho nemohol získať oprávnenie na výkon verejnej moci na odstraňovanie vozidiel z komunikácie. K tejto otázke zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky právny názor už v rozsudku z 26. februára 2004 č. k. 3 Cdo 70/03. Správca cesty nie je oprávnený preniesť oprávnenie na odstránenie vozidla komunikácie, ktoré mu je zverené ustanovením § 40 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z. z. na žiadny iný subjekt. Obec môže iba založiť alebo zriadiť právnickú osobu, na ktorú preniesie všetky práva a povinnosti správcu cesty a v takom prípade oprávnenia správcu cesty v plnom rozsahu získa zriadená alebo založená právnická osoba. To však nie je daný prípad. V tomto prípade však vozidlo nebolo odstránené (odtiahnuté) správcom komunikácie, ani subjektom, ktorý by bol na to oprávnený v zmysle § 40 ods. 1, 4 zákona č. 315/1996 Z. z. v spojení s § 3d ods. 5 písm. d/ cestného zákona. Navrhovateľ vykonal odstránenie (odtiahnutie) vozidla v rozpore so zákonom, pretože na to nebol oprávnený, resp. súdy mali vyhodnotiť poverenie hlavného mesta ako neplatné, pre nemožnosť takéhoto poverenia priamo zo zákona. Navrhovateľ sa z uvedených dôvodov nemôže úspešne domáhať voči odporcom náhrady nákladov súvisiacich s odstránením vozidla (išlo by o plnenie bez právneho dôvodu) a preto návrh mal byť zamietnutý.“

Podľa dovolateľa súdy zaťažili svoje konanie aj tzv. inou vadou. Pri rozhodovaní o rozsahu plnenia žalovaných akceptovali znalecký posudok I.č. X bez toho, aby žalobca preukázal výšku skutočných nákladov na odstránenie vozidla žalovaných. K tomu uviedol: „Navrhovateľ si uplatnil nárok na uhradenie sumy 2 800,- Sk (92,94 €) za nútené odtiahnutie vozidla ako paušálnu sumu a v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal, či mu uvedené náklady skutočne vznikli, resp. vôbec nedokladoval, aké konkrétne náklady mu vznikli priamo v súvislosti s odstránením vozidla odporcov. Výška nákladov na odtiahnutie vozidla by mala byť v každom jednotlivom prípade iná a to v závislosti od vzdialenosti, z akej vozidlo bolo

dovezené na odstavné parkovisko (v tomto prípade trasa Šancová – Bazová, Bratislava), počtu zamestnancov, ktorí sa na odťahovaní zúčastnili a prípadne aj iných nákladov, ako je napr. spotreba pohonných hmôt, amortizácia odťahovacieho vozidla a pod. Súdy sa mali pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vysporiadať s tou skutočnosťou, či predložený znalecký posudok ako dôkaz spĺňa kritérium prípustnosti vyjadrené v § 125 OSP, t. j. či ide o taký prostriedok, ktorým možno zistiť stav veci. Stavom veci sa rozumie taká skutočnosť, ktorá je medzi účastníkmi sporná. Súdy teda mali najskôr posúdiť, či predložený znalecký posudok je takým prostriedkom, ktorý osvedčuje, preukazuje alebo inak vypovedá o tom, že tvrdenie navrhovateľa o výške jeho nákladov za odtiahnutie vozidla naozaj zodpovedá skutočnej výške vynaložených nákladov. Takéto hodnotenie súdmi vykonané nebolo, resp. z vykonaného dokazovania a ani z odôvodnení ich rozhodnutí to nevyplýva. Navrhovateľom predložený znalecký posudok vypovedá iba o tom, že znalci boli predložené ekonomické údaje navrhovateľa samotným navrhovateľom, ktorých úplnosť, objektivnosť a dôveryhodnosť znalec neskúmal, ani nepreveroval. Následne znalec tieto údaje (položky, ktoré mu navrhovateľ označil ako náklady) spočítal a vydal početom odtiahnutých vozidiel, ktoré opäť podľa tvrdenia navrhovateľa boli vykonané v roku 2008. Znalecká činnosť teda spočívala len v matematických operáciách, ale znalec ani neoveroval pravdivosť a úplnosť tvrdení navrhovateľa, ani účelnosť nákladov a ani tieto náklady neporovnával s porovnateľnými nákladmi iných subjektov. Koniec koncov výsledná kalkulácia nákladov na odtiahnutie jedného motorového vozidla v roku 2008 bola v znaleckom posudku určená na sumu 101,82 € vrátane DHP. Navrhovateľ si v konaní uplatnil nárok na úhradu sumy 92,94 €. V čom spočíva rozdiel medzi sumou 92,94 € a sumou určenou znaleckým posudkom navrhovateľ nepreukázal, ani neuviedol. Súdy len bez ďalšieho konštatovali, že výšku uplatnenej pohľadávky mali za preukázanú znaleckým posudkom. Skutkový záver súdov o výške vynaložených nákladov navrhovateľa nemá oporu vo vykonanom dokazovaní.“

Žalobca navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby mimoriadne dovolanie „neakceptoval“. Okrem iného uviedol, že argumentácia dovolateľa v mimoriadnom opravnom prostriedku nemá oporu v platnej právnej úprave a jej akceptácia by v mnohých prípadoch viedla v praxi k nemožnosti realizácie príslušných ustanovení o odstraňovaní vozidiel, nehovoriac o tom, že odôvodnenie mimoriadneho dovolania je v rozpore aj s niektorými ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný rozhodnúť o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov – ďalej len „O.s.p.“), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov treba zrušiť.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Plniac si vyššie uvedené povinnosti dovolací súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto právnej veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Preskúmaním veci nezistil, že by konanie súdov bolo takouto vadou postihnuté. Takouto vadou konania napokon neodôvodňuje svoj mimoriadny opravný prostriedok ani dovolateľ.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p., dovolací súd rovnako z úradnej moci skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O vadu tejto povahy ide najmä vtedy, keď súd skutkové závery, z ktorých vyvodil svoje právne závery, založil na výsledkoch dokazovania, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi spôsob vykonania

dokazovania určitým dôkazným prostriedkom alebo že jeho skutkové závery sú v rozpore s tým, čo vyšlo za konania najavo. Dovolací súd dospel k záveru, že v konaní na súdoch oboch nižších stupňov nedošlo ani k vade uvedenej povahy.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že konanie súdov má tzv. inú vadu spočívajúcu v tom, že pri ustálení rozsahu náhrady nákladov odstránenia vozidla žalovaných súdy akceptovali znalecký posudok I. č. X., z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany dovolateľa o námietku tzv. inej vady konania, ale o námietku inú, ktorú dovolateľ uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov. Dovolateľ tu v skutočnosti tvrdí vadu pri výklade ustanovenia § 40 ods. 4, resp. 5 zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách v znení platnom v čase odtiahnutia motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 315/1996 Z. z.“), teda vadu pri právnom posúdení veci (posúdenie toho, čo treba považovať za náklady odstránenia vozidla v zmysle uvedeného ustanovenia, je posúdenie otázky právnej).

Dovolací súd pri skúmaní opodstatnenosti tohto dovolacieho dôvodu dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne vytýka súdom nižších stupňov, že otázku nákladov odstránenia vozidla žalovaných posúdili nesprávne.

Ustanovenie § 40 zákona č. 315/1996 Z. z. v každom prípade (t.j. v odsekoch 4 a 5) predpokladá odtiahnutie vozidla ponechaného na mieste, kde je zastavenie alebo státie zakázané, na náklady jeho prevádzkovateľa. Pretože výška týchto nákladov je individuálna v každom jednotlivom prípade odtiahnutia toho-ktorého vozidla (závisí od vzdialenosti miesta, z ktorého sa odtiahnutie uskutočňuje, technológií a prostriedkov, ktoré sú použité na odtiahnutie a pod.), nemožno v žiadnom prípade za rozsah týchto nákladov považovať "výslednú kalkuláciu nákladov na odťah jedného motorového vozidla v roku 2008" urobenú znalcom v roku 2009, ale je potrebné zisťovať individuálne náklady, ktoré boli skutočne, preukázateľne a v konkrétnom prípade priamo vynaložené na odstránenie vozidla (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 108/01).

Dovolateľovi treba prisvedčiť aj v tom, že súdy v súvislosti s určením rozsahu nákladov odtiahnutia vozidla žalovaných riadne nevysvetlili, v čom podľa nich spočíva rozdiel medzi žalobcom uplatňovanou a súdmi priznanou náhradou v sume 92,94 € a sumou

101,82 € predstavujúcou podľa znaleckého posudku náklady na odtiahnutie jedného motorového vozidla v roku 2008.

Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov v otázke určenia nákladov odstránenia motorového vozidla žalovaných spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, ktorá vada potom viedla k tomu, že súdy si pre riadne posúdenie tejto otázky nezadovážili dostatočný skutkový podklad.

Nemožno však prisvedčiť ďalšej argumentácii dovolateľa spochybňujúcej aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu v preskúmvanej právnej veci.

Dovolateľ gramatickým výkladom ustanovení § 40 ods. 1, 4 písm. a/ a 5 zákona č. 315/1996 Z. z. a § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení platnom v čase odtiahnutia motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 135/1961 Zb.“) dochádza k záveru o neplatnosti poverenia z 15. decembra 2005 udeleného primátorom Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava žalobcovi na odťahovanie motorových vozidiel na území mesta a nedostatku oprávnenia žalobcu na výkon tejto činnosti. Jeho čiastkové závery, z ktorých pri tom vychádza, možno zhrnúť takto:

1/súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky nie je právna norma, ktorá by dovoľovala, aby obec (mesto) ako správca cesty preniesla svoje oprávnenia majúce verejnoprávny charakter na „akýkoľvek“ iný subjekt; obec môže preniesť svoje práva a povinnosti iba na ňou výlučne na výkon správy ciest založenú alebo zriadenú právnickú osobu (za podmienok pod 2.a 3.),

2/obec nemôže preniesť svoje oprávnenia pri správe ciest na už existujúcu právnickú osobu (hoci aj ňou skôr založenú),

3/obec môže preniesť svoje oprávnenia pri správe ciest na právnickú osobu (ňou na tento účel založenú alebo zriadenú) len ako celok.

Na tomto mieste považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že je neakceptovateľným momentom aplikácie práva taká jeho realizácia, ktorá vychádza výlučne z rigorózneho jazykového výkladu dotknutých ustanovení. Jazykový výklad je len

počiatočným spôsobom prístupu k aplikácii právnej normy; je len východiskom pre objasnenie a ujasnenie si jeho obsahu a účelu, k čomu ostane slúži celý rad ďalších postupov, ako je výklad logický, systematický, výklad e ratione legis a pod. Súd teda nie je absolútne viazaný iba doslovným znením zákonných ustanovení, ale môže (a v niektorých prípadoch musí), ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov, ktoré majú svoj základ v ústavne konformnom právnom poriadku ako významovom celku, ho vyložiť tak, aby závery jeho výkladu boli vo všeobecnosti akceptovateľné a objektívne realizovateľné, inak povedané, aby súd nedospel k výkladu, ktorý význam a účel normy naostatok poprie a sťaží alebo dokonca znemožní jej realizáciu.

V preskúmvanej veci išlo o aplikáciu ustanovenia § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb. v spojení s ustanovením § 40 ods. 1, resp. ods. 4 písm. a/ a 5/ zákona č. 315/1996 Z.z., a z nej vychádzajúce posúdenie, či žalobcom uskutočnené odstránenie motorového vozidla žalovaných bolo možné považovať za odstránenie vozidla vykonané na toto konanie legitimovaným subjektom (mimoriadne dovolanie nepovažuje za sporné, že správcom komunikácie, z ktorej bolo vozidlo žalovaných odstránené, je Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, ani to, že vozidlo bolo odstránené za podmienok ustanovených v § 40 ods. 1, 4 písm. a/ a ods. 5 zákona č. 315/1996 Z.z. a ani pasívnu legitimáciu žalovaných).

Podľa spisu súdu prvého stupňa vedeného v preskúmvanej veci a Obchodného registra Okresného súdu Bratislava I, oddiel: S., vložka číslo: X., bol žalobca založený zakladateľskou listinou vo forme notárskej zápisnice č. N. z X. napísanej notárkou JUDr. H. H., v súlade s príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka, živnostenským listom č. X. a koncesnou listinou č. X., vydanými Obvodným úradom Bratislava 1. Zakladateľom žalobcu je Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. Zakladateľ uznesením svojho mestského zastupiteľstva č. X. z X. schválil zmenu stanov žalobcu v predmete činnosti tak, že do neho bude patriť aj „odťahovacia služba“. Táto zmena stanov žalobcu (rozšírenie predmetu podnikania) bola zapísaná do podnikového registra.

Z uvedeného podľa dovolacieho súdu vyplýva, že žalobca, ktorý odstránil vozidlo žalovaných, bol založený Hlavným mestom Slovenskej republiky Bratislava, správcom miestnej komunikácie, z ktorej vozidlo bolo odstránené. V preskúmvanej veci teda nejde o situáciu analogickú situácii riešenej v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

z 26. februára 2004 sp.zn. 3 Cdo 70/03, v ktorom sa posudzovala otázka zmluvného prenesenia výkonu oprávnení správcu cesty, vystupujúceho ako orgán verejnej moci (správy), na iný, správcom cesty nezaložený alebo zriadený subjekt, ale o prenesenie oprávnení správcu cesty na subjekt ním založený, čo uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nevyklučuje, práve naopak, výslovne pripúšťa.

Dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú námietku dovolateľa, že nie je zákonom dovolané, aby obec preniesla svoje práva a povinnosti pri správe ciest na už existujúci, hoci aj ňou založený, subjekt, resp. aby na iný subjekt preniesol iba časť svojich oprávnení. Z ustanovení § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb. a § 40 ods. 1, resp. 4 písm. a/ zákona č. 315/1996 Z.z. nevyplýva *expressis verbis* záver, že by správca komunikácie nemohol preniesť na ním zriadenú právnickú osobu len časť oprávnení pri správe komunikácie, ani to, že by tak nemohol urobiť na ním už skôr zriadený alebo založený subjekt. Také obmedzenia pri výkone správy ciest zákon alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neukladajú (čl. 67 ods. 2, 3 Ústavy Slovenskej republiky).

Tvrdenie dovolateľa v jeho mimoriadnom dovolaní tak bez ďalšieho nemá reálny logický základ, ktorý by mohol byť spájaný s následkami tam uvedenými, a to v neplatnosti poverenia z 15. decembra 2005 udeleného primátorom Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava žalobcovi na odťahovanie motorových vozidiel na území mesta a nedostatku oprávnenia žalobcu na výkon tejto činnosti.

Výklad prezentovaný dovolateľom by mohol viesť v niektorých prípadoch k popretiu práv správcu komunikácie a k nemožnosti aplikácie ustanovení § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb. a § 40 ods. 1, resp. 4 písm. a/, 5 zákona č. 315/1996 Z.z. (teraz platia ustanovenia § 43 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Správnosť takéhoto nazerania vec preskúmavajúceho senátu dovolacieho súdu na problematiku oprávnení subjektov pri odstraňovaní motorových vozidiel podľa dovolacieho súdu potvrdzuje i nasledovné:

Nálezom Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 2/01-29 zo 16. októbra 2001 rozhodol o návrhu generálneho prokurátora Slovenskej

republiky na začatie konania o súlade všeobecne záväzného nariadenia Mesta Spišská Nová Ves č. 4/99, ktorým sa upravuje státie, parkovanie a odťahovanie motorových vozidiel na území mesta s čl. 2 ods. 3, čl. 13 ods. 1, čl. 59 ods. 2 a s čl. 71 ods. 2 ústavy, s § 6 ods. 1 druhou vetou zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, s § 1 ods. 1 a s § 2 ods. 1, 3 a zákona Slovenskej národnej rady č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a s § 22 ods. 1 a s § 24 ods. 1 a 2 zákona č. 315/1996 Z. z. (v znení neskorších predpisov). V tomto náleze ústavný súd riešil okrem iných aj otázku odťahovania motorových vozidiel podnikateľským subjektom. V odôvodnení tohto nálezu ústavného súdu sa okrem iného uvádza: *„Keďže generálny prokurátor vo svojom návrhu neuviedol, ktoré konkrétne ustanovenia VZN nie sú v súlade s ktorými ním vymenovanými ustanoveniami ústavy a zákonov, skúmal ústavný súd ústavnosť a zákonnosť všetkých ustanovení VZN jednotlivo aj vo vzájomnej súvislosti, ale iba vzhľadom na ustanovenia ústavy a zákonov uvedené v návrhu. (...) Článok 26 VZN umožňuje Mestu S. zabezpečiť odtiahnutie vozidla prostredníctvom podnikateľského subjektu. Nie je v rozpore s ustanoveniami právnych predpisov uvádzanými v návrhu.“*

Nálezom č.k. III. ÚS 300/07 z 14. februára 2008 ústavný súd kladne rozhodol o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti pre namietané porušenie jej práva na spravodlivé súdne konanie pred odvolacím súdom, ktorým o jeho návrhu na začatie konania na zaplatenie náhrady nákladov za odtiahnutie motorového vozidla v konečnom dôsledku rozhodol tak, že návrh zamietol majúc za to, že sťažovateľ sa domáha náhrady neopodstatnene. Odvolací súd pri posúdení veci vychádzal pritom z toho, že: *„(...) Pre posúdenie veci bolo právne významné, či navrhovateľom uskutočnené odtiahnutie vozidla odporcu bolo možné považovať za odtiahnutie, ktoré vykonala obec (§ 40 ods. 1 a 4 zák. č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v spojení s § 3d ods. 4 písm. b/ zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách). V prejednávanej veci je zřejmé, že navrhovateľ nie je právnickou osobou obcou (Hlavným mestom SR Bratislava) pre tento účel založená alebo zriadená, a preto odstránenie vozidla bez súhlasu jeho prevádzkovateľa je vážnym zásahom do vlastníckych práv, ktorý zásah je prípustný len na základe zákona. Pretože právne normy v ust. zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách upravujú spoločenské vzťahy v oblasti verejného (správneho) práva, nevznikajú v súvislosti so správou týchto komunikácií súkromnoprávne, ale verejnoprávne vzťahy. Odstránenie vozidla preto nie je súkromnoprávnym aktom, pri ktorom by prichádzalo do úvahy zastúpenie podnikateľským subjektom, alebo zmluvné poverenie, v zmysle ktorého by bol podnikateľský subjekt oprávnený*

pôsobiť v oblasti verejnoprávných vzťahov. Správca cesty pri odstraňovaní vozidla vystupuje ako orgán verejnej moci (správy), ktorý nesie v plnom rozsahu zodpovednosť za jej výkon a nemôže ju zmluvne previesť na iného, a to ani po stránke technickej (čo sa týka samotného výkonu odtiahnutia vozidla). Takéto oprávnenie, vzhľadom na povahu vzťahu, v rámci ktorého má k nemu dôjsť, je oprávnená vykonať buď len obec sama alebo právnická osoba ňou pre tento účel založená alebo zriadená. Vozidlo odporcu v danom prípade nebolo odtiahnuté správcom komunikácie ani subjektom, ktorý bol výlučne na tento zásah do práv odporcu oprávnený v zmysle § 40 ods. 1 a 4 zákona č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v spojení s § 3d ods. 4 písm. b/ zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách. Zmluvu „o výkone odťahovej služby“ zo dňa 24.6.1997 je preto potrebné považovať za právny úkon neplatný (§ 39 Obč. zák.), lebo správca komunikácie ňou v rozpore so zákonom previedol na navrhovateľa ako podnikateľský subjekt časť právomoci verejnej správy. Plnenie z neplatného právneho úkonu by znamenalo bezdôvodné obohatenie (§ 451 Obč. zák.), ktoré sa musí vydať. Navrhovateľ na základe neplatného právneho úkonu nemôže sa voči odporcovi úspešne domáhať náhrady nákladov súvisiacich s odstránením jeho vozidla a jeho zabezpečením až po jeho výdaj prevádzkovateľovi.“ Ústavný súd považoval uvedené závery odvolacieho súdu za arbitrárne, a tým aj ústavne neudržateľné. Podľa ústavného súdu z oboch právnych úprav (§ 40 ods. 1 a 4 zákona č. 315/1996 Z. z., ako aj § 3d ods. 5 písm. d/ zákona č. 135/1961 Zb.; poznámka dovolacieho súdu) vyplýva, kto je správcom cesty, aké sú jeho právomoci, ako aj to, čo tvorí prekážku cestnej premávky, nevyplýva však z nich expressis verbis záver, že by správca komunikácie nemohol takúto zmluvu uzavrieť. Tvrdenie odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí tak bez ďalšieho nemá reálny logický základ, ktorý by mohol byť spájaný s následkami tam uvedenými, a to vyhlásením zmluvy o výkone odťahovej služby za neplatnú. Ústavný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia tiež pripomenul rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 2/01 zo 16. októbra 2001 v spojení s § 135 ods. 1 O.s.p.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods.1, 2 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Zrušil aj rozsudok súdu prvého stupňa, pretože pri posúdení otázky náhrady nákladov odstránenia vozidla žalovaných má rovnaké vady, pre ktoré sa zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. decembra 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová